

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2017/2018**

JĘZYK POLSKI

POZIOM PODSTAWOWY

FORMUŁA DO 2014

(„STARA MATURA”)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

ARKUSZ MPO-P1

MAJ 2018

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część I

Zadanie 1. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

- 2 p. – poprawne podanie dwóch argumentów.
- 1 p. – poprawna podanie jednego argumentu.
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Tekst poświęcony jest kwestiom filozoficznym, ponieważ Barbara Skarga formułuje refleksje na temat istoty wolności człowieka. Ponadto w swoich rozważaniach autorka odwołuje się do różnych nurtów filozoficznych.

Zadanie 2. (0–3)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Schemat punktowania

- 3 p. – za poprawne wypełnienie trzech wierszy tabeli.
- 2 p. – za poprawne wypełnienie dwóch wierszy tabeli.
- 1 p. – za poprawne wypełnienie jednego wiersza tabeli.
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

1. Nazwa środka: wyliczenie / powtórzenie / paralelizm

Przykład: *Jednak nie wybrałam życia, nie wybrałam miejsca swych narodzin, [...] nie wybrałam rodziców [...].*

Funkcja: wzmacnia wypowiedź / podkreśla wagę problemu

2. Nazwa środka: pytanie retoryczne

Przykład: *Gdzie jest więc moja wolność i czy w ogóle istnieje?*

Funkcja: ukierunkowuje uwagę odbiorcy i skłania go do refleksji

3. Nazwa środka: metafora

Przykład: *Zostałam ulepiona przez różne siły niezależne ode mnie*

Funkcja: podkreślenie zależności od sił wyższych / brak możliwości decydowania

Zadanie 3. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawna odpowiedź
- 0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

biologia (geny), geografia, historia, społeczeństwo, kultura, język

Zadanie 4. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Autorka nie zgadza się z tą tezą. Uważa, że jeżeli działania człowieka nie zależą od niego, nie może on za nie odpowiadać, co jest z punktu widzenia etyki i ładu społecznego nie do zaakceptowania.

Uwaga.

Zdający może zająć stanowisko, że Barbara Skarga częściowo się nie zgadza z tą tezą, ale uzasadnienie musi być zgodne z tekstem.

Zadanie 5. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – poprawne wyjaśnienie dwóch modeli wolności.

1 p. – poprawne wyjaśnienie jednego modelu wolności.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Wolność negatywna, która polega na niezależności od różnych zewnętrznych czynników, np. przeciwstawianie się siłom natury czy łamanie norm obyczajowych.

Wolność pozytywna, która polega na wolności od czegoś, np. prawo do samodzielnego myślenia, możliwość do realizacji własnych celów.

Zadanie 6. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie sensu sformułowania.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Człowiek jest w pełni odpowiedzialny za konsekwencje wszystkich swoich myśli i czynów.

Zadanie 7. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji.

Schemat punktowania

2 p. – podanie trzech poprawnych sformułowań.

1 p. – podanie dwóch poprawnych sformułowań.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

po pierwsze, po drugie, co więcej, bowiem

Zadanie 8. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Człowiek ma obowiązek przestrzegania prawa, jeśli ustanowiło je demokratyczne państwo.

Zadanie 9. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Wolność człowieka jest ograniczona przez wolność innych ludzi.

Zadanie 10. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 11. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne podanie synonimu i antonimu.

0 p. – odpowiedź błędna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

synonim: *niepodległość, niezależność, suwerenność, swoboda*

antonim: *niewola, więzienie, uwięzienie*

Zadanie 12. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – trzy poprawne wskazania.

1 p. – dwa poprawne wskazania.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

O, O, I

Zadanie 13. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – trzy poprawne wskazania.

1 p. – dwa poprawne wskazania.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A, B, E

Uwaga.

Jeżeli zdający wśród poprawnych odpowiedzi (A, B, E) zaznaczy odpowiedź niepoprawną, to za zadanie otrzymuje 0 pkt.

Jeżeli zdający zaznaczy dwie poprawne odpowiedzi, np. A, B, to otrzymuje 1 pkt, jeżeli zaś wśród dwóch poprawnych, np. A, B, zaznaczy jedną niepoprawną odpowiedź, np. A, B, C, to otrzymuje 0 pkt.

Część II

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.
----------------------	---

Temat 1. Analizując fragment *Cierpień młodego Wertera* Johanna Wolfganga Goethego, przedstaw przyczyny, które mogą uniemożliwić ludziom wzajemne zrozumienie. Zwróć uwagę na cechy charakteru i poglądy obu rozmówców oraz relacje między bohaterami.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

- 1. Wstępne rozpoznanie, np.:** **0–1**
- a. przedstawiona sytuacja: rozmowa Wertera z Albertem na temat samobójstwa i oceny takiego czynu,
 - b. bohaterowie: młodzi ludzie zakochani w tej samej kobiecie,
 - c. odmiennosc postaw i poglądów bohaterów.

Cechy charakteru i poglądy rozmówców

- 2. Werter, np.:** **0–9**
- a. wrażliwość,
 - b. emocjonalność,
 - c. współczucie wobec nieszczęśliwie zakochanych,
 - d. kierowanie się namiętnościami, przekonanie, że powszechnie przyjęte normy ograniczają wolność,
 - f. człowiek cierpiący ponad miarę ma prawo do samobójstwa,
 - g. pojęcia dobra i zła są względne,
 - h. o wartości czynów człowieka decydują jego intencje,
 - i. rozum zawsze przegra z namiętnością,
 - j. czegoś wielkiego mogą dokonać tylko ludzie kierujący się namiętnościami,
 - k. pozycja społeczna człowieka nie decyduje o jego wartości.

- 3. Albert** **0–8**
- a. spokój,
 - b. opanowanie,
 - c. racjonalność,
 - d. kierowanie się zdrowym rozsądkiem,
 - e. przekonanie, że należy przestrzegać powszechnie przyjętych norm,
 - f. samobójstwo jest przejawem głupoty lub słabości,
 - g. pojęcia dobra i zła są jednoznaczne,
 - h. o wartości czynów człowieka decyduje ich obiektywny sens, a nie subiektywna motywacja,
 - i. rozum powinien panować nad namiętnościami,
 - j. wykształcenie i pozycja społeczna człowieka mają znaczenie dla jego oceny.

- 4. Relacje między bohaterami, np.:** **0–2**
- a. wzajemna sympatia, szacunek,
 - b. gotowość do świadczenia sobie drobnych przysług,
 - c. irytacja Wertera niektórymi zachowaniami i poglądami Alberta,
 - d. niezrozumienie Wertera przez Alberta.

- 5. Przyczyny uniemożliwiające wzajemne zrozumienie, np.:** 0–2
- odmienność charakterów,
 - odmienność temperamentów,
 - odmienność doświadczeń (miłość spełniona i niespełniona),
 - odmienność formacji kulturowych.
- 6. Podsumowanie** 0–3
- pełne, np.:** sensowne uogólnienia dotyczące różnych aspektów tematu, 3 p.
- częściowe, np.:** sensowne uogólnienia dotyczące dwóch aspektów tematu, 2 p.
- próba podsumowania, np.:** sensowne uogólnienia dotyczące jednego z aspektów tematu. 1 p.

Temat 2. Interpretując wiersze Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Stanisława Grochowiaka, porównaj wykreowane w nich postacie poetów i koncepcje poezji.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

- 1. Wstępne rozpoznanie, np.:** 0–2
- temat obu utworów: poeta w momencie tworzenia,
 - odmienność postaci poetów,
 - odmienność koncepcji poezji,
 - w obu wierszach nawiązania do mocno zakorzonego w tradycji literackiej motywu.
- 2. Postać poety w wierszu Baczyńskiego, np.:** 0–3
- gwałtowne emocje,
 - wewnętrzny przymus pisania,
 - poczucie obcości wobec ukończonego i przekazanego czytelnikom dzieła,
 - tworzenie jako rodzaj wewnętrznej walki,
 - poczucie, że to dzieło panuje nad twórcą, a nie odwrotnie.
- 3. Postać poety w wierszu Grochowiaka, np.:** 0–3
- człowiek doświadczony przez życie,
 - zwykłość,
 - lęk przed światem,
 - tęsknota za niewinnością,
 - nieustające zdziwienie światem.
- 4. Koncepcja poezji w wierszu Baczyńskiego, np.:** 0–7
- wyrażanie gwałtownych emocji,
 - rodzaj krzyku,
 - trudność poddania się formie,
 - sprzeczność między wolnością artysty a rygorami formalnymi,
 - pisanie jako męczarnia,
 - niezależne od autora własne życie skończonego wiersza,
 - interpretacja metafory mrozu,
 - interpretacja metafory tłumy z pochodniami,
 - interpretacja metafory progę.

5. Koncepcja poezji w wierszu Grochowiaka, np.: 0–7

- a. poezja jako ukojenie,
- b. źródło poczucia bezpieczeństwa,
- c. źródło poczucia wzniosłości,
- d. źródło poczucia jedności z całym światem,
- e. czynnik uszlachetniający autora,
- f. odświętny charakter aktu twórczego,
- g. intymność czynności pisania,
- h. wyzwalanie dziecięcego zdziwienia światem,
- i. interpretacja motywu ciszy, szeptu.

6. Podsumowanie 0–3

pełne, np.: dostrzeżenie podobieństw i różnic w kreacjach postaci poetów i koncepcjach poezji; 3 p.

częściowe, np.: dostrzeżenie podobieństw i różnic w kreacjach postaci poetów lub koncepcjach poezji; 2 p.

próba podsumowania, np.: dostrzeżenie istotnego podobieństwa lub różnicy w kreacjach postaci poetów lub koncepcjach poezji. 1 p.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

– podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnątrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 5 p.

– uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; 3 p.

– wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

– jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; 5 p.

– zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; 3 p.

– na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

– język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; 12 p.

– język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; 9 p.

– język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; 6 p.

– język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; 3 p.

– język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); **3 p.**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; **2 p.**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY

0–4